

Infosessie

Risico's en weerstandsvermogen

7 mei 2025

Eric Philips: Financieel adviseur

Rachel Caffé: Adjunct concerncontroller

Aanleiding

- Op 15 januari is in de Auditcommissie gesproken over de actualisatie van de Nota weerstandsvermogen en risicobeheersing.
- Afgesproken is om een infosessie te houden over risico's en weerstandsvermogen; aan welke knoppen kan gedraaid worden.
- De Nota weerstandsvermogen en risicobeheersing 2025 wordt geagendeerd in de commissie BEC van 21 mei en PS van 6 juni.

Onderwerpen

- Wat is een risico
- Weerstandsvermogen
- Risicoschema
- Risico-analyse
- Benodigde weerstandscapaciteit
- Beschikbare weerstandscapaciteit
- Ratio weerstandsvermogen
- Financiële positie
- Voorstel Nota weerstandsvermogen 2025
- Knoppen voor PS met scenario's

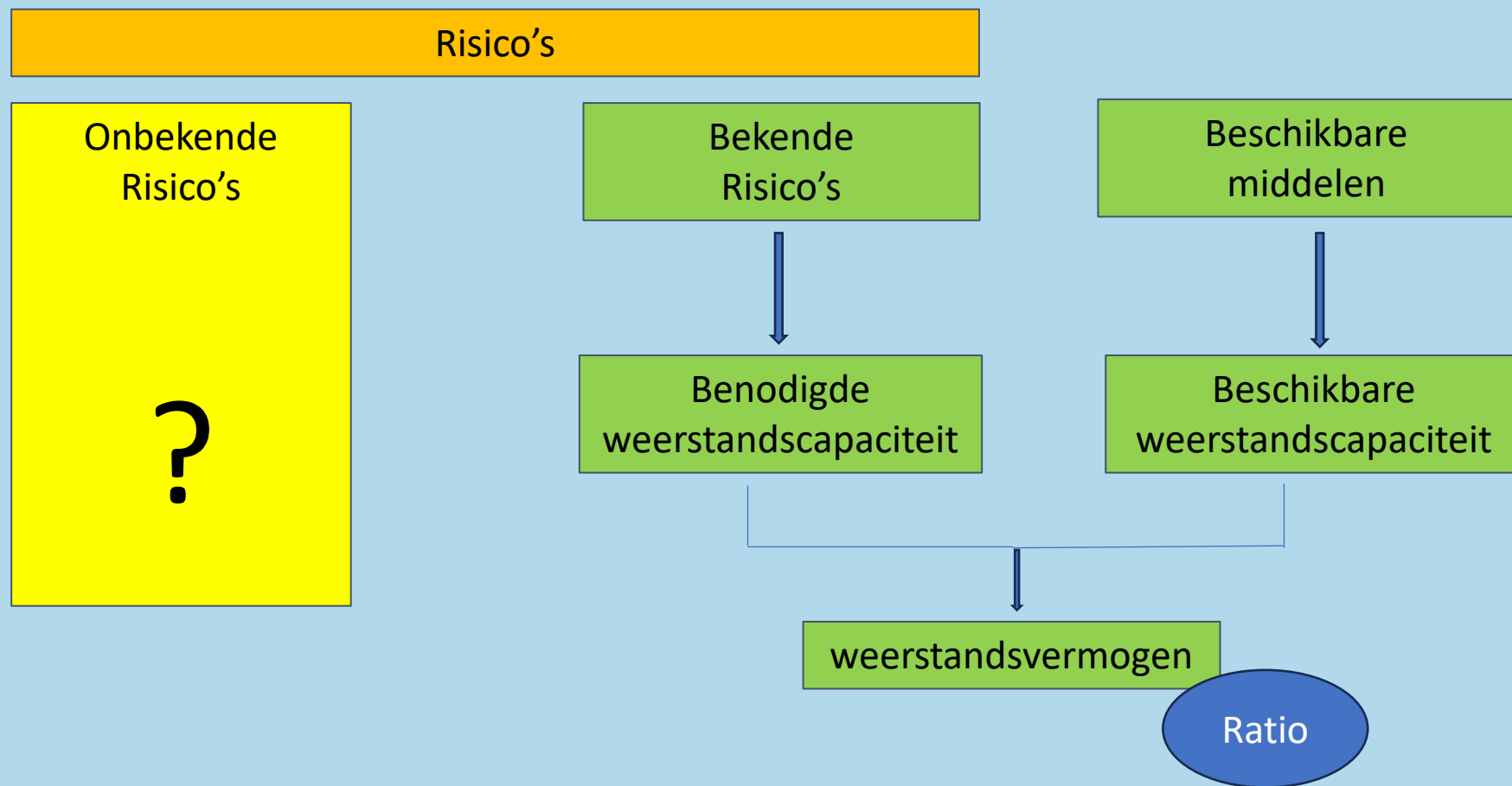

Wat is een risico

- Een risico is het effect (positief of negatief) van onzekerheden op het behalen van een doel.
 - Bij positief gaat het om kansen en mogelijkheden voor het doel
 - Bij negatief gaat het om bedreigingen van het doel

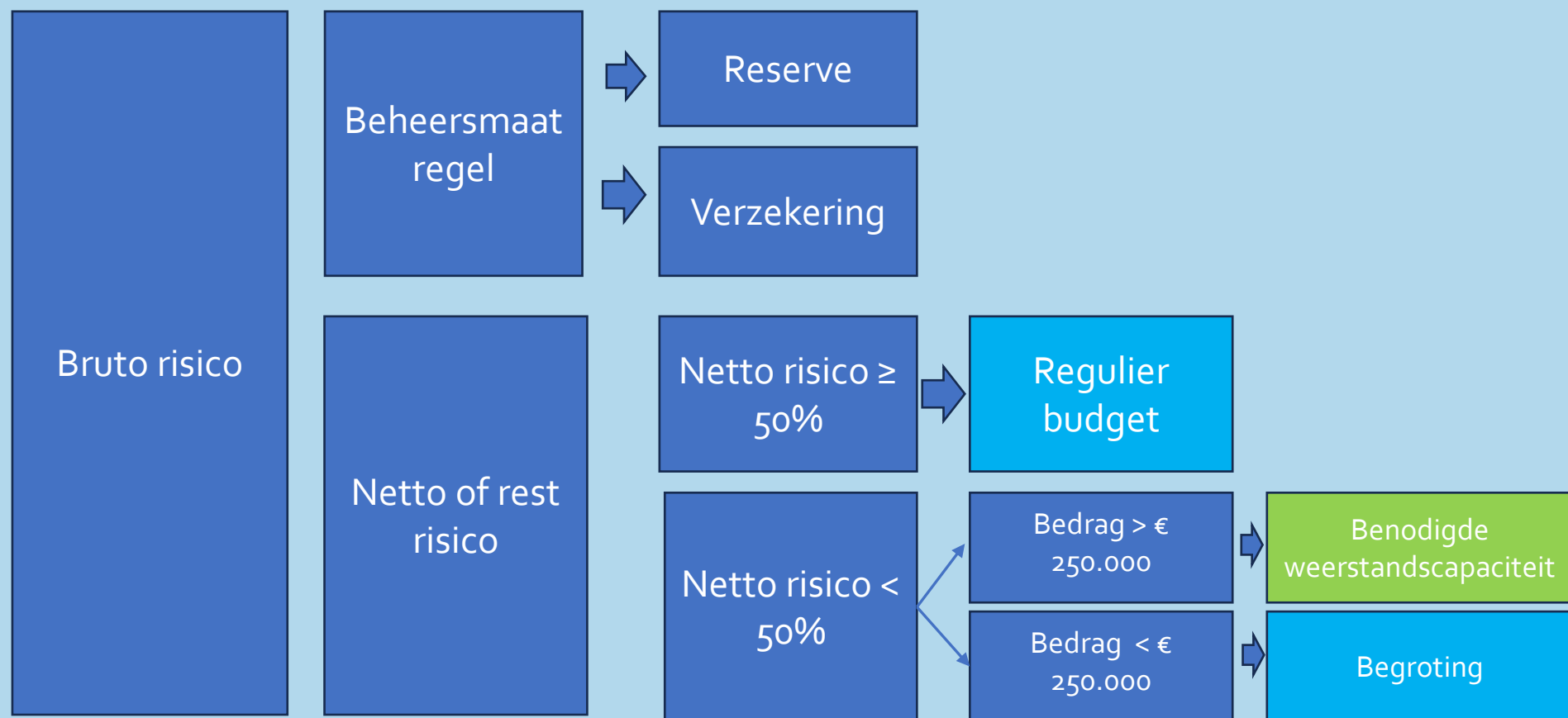

Weerstands- vermogen

Risicoschema

Risico-analyse (1)

Vastlegging risico's in risicomanagementsysteem Naris

- Beschrijving risico
- Risicocategorie o.a.
 - Financieel-economisch
 - Juridisch
 - Organisatorisch
 - Politiek/bestuurlijk
 - Fraude
 - Ondernijning
 - Technisch
- Kans percentage dat het risico zich voordoet
- Bruto bedrag gevolg: waarbij geen rekening wordt gehouden met beheersmaatregelen
- Netto bedrag gevolg: restrisico waarbij ervan uit wordt gegaan dat beheersmaatregelen zijn geïmplementeerd

Risico-analyse (2)

Vastlegging risico's in risicomanagementsysteem Naris

- We scoren risico's op impact qua:
 - Financiën
 - Imago
 - Tijd
 - Veiligheid
- Verder leggen we vast conform beleid o.a.:
 - Beleidsdoel
 - Risico-eigenaar
 - Risico-beheerder
 - Beheersmaatregelen, waaronder verbijzonderde interne controle (VIC) maatregelen
 - Domein

Benodigde weerstand capaciteit (1)

Naris: Monte Carlo simulatie (1)

Complete risicoprofiel wordt 100.000 keer doorgerekend op basis van kans van optreden en financiële gevolgen.

Voorbeeld: Bij een risicoprofiel van 10 risico's, dan ziet de simulatie er als volgt uit:

Trekking 1	Trekking 2	Trekking	Trekking	Trekking 100.000												
Risico 1	Risico 1			Risico 1												
<table><tr><td>Kans</td><td>Gevolg</td></tr><tr><td>Ja</td><td>€ 100</td></tr></table>	Kans	Gevolg	Ja	€ 100	<table><tr><td>Kans</td><td>Gevolg</td></tr><tr><td>Ja</td><td>€ 150</td></tr></table>	Kans	Gevolg	Ja	€ 150			<table><tr><td>Kans</td><td>Gevolg</td></tr><tr><td>Ja</td><td>€ 50</td></tr></table>	Kans	Gevolg	Ja	€ 50
Kans	Gevolg															
Ja	€ 100															
Kans	Gevolg															
Ja	€ 150															
Kans	Gevolg															
Ja	€ 50															
Risico 2	Risico 2			Risico 2												
<table><tr><td>Kans</td><td>Gevolg</td></tr><tr><td>Nee</td><td>-</td></tr></table>	Kans	Gevolg	Nee	-	<table><tr><td>Kans</td><td>Gevolg</td></tr><tr><td>Ja</td><td>€ 25</td></tr></table>	Kans	Gevolg	Ja	€ 25			<table><tr><td>Kans</td><td>Gevolg</td></tr><tr><td>Nee</td><td>-</td></tr></table>	Kans	Gevolg	Nee	-
Kans	Gevolg															
Nee	-															
Kans	Gevolg															
Ja	€ 25															
Kans	Gevolg															
Nee	-															
...																
...																
Risico 10	Risico 10			Risico 10												
<table><tr><td>Kans</td><td>Gevolg</td></tr><tr><td>Nee</td><td>€ 800</td></tr></table>	Kans	Gevolg	Nee	€ 800	<table><tr><td>Kans</td><td>Gevolg</td></tr><tr><td>Ja</td><td>€ 500</td></tr></table>	Kans	Gevolg	Ja	€ 500			<table><tr><td>Kans</td><td>Gevolg</td></tr><tr><td>Nee</td><td>-</td></tr></table>	Kans	Gevolg	Nee	-
Kans	Gevolg															
Nee	€ 800															
Kans	Gevolg															
Ja	€ 500															
Kans	Gevolg															
Nee	-															
Som financiële gevolgen trekking 1	Som financiële gevolgen trekking 2			Som financiële gevolgen trekking 100.000												
€ ...	€ ...			€ ...												

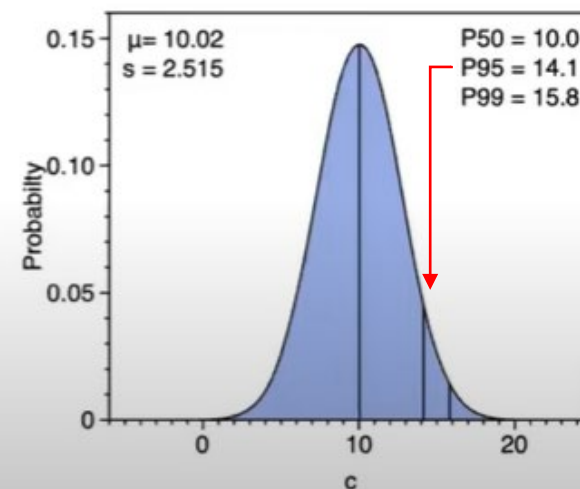
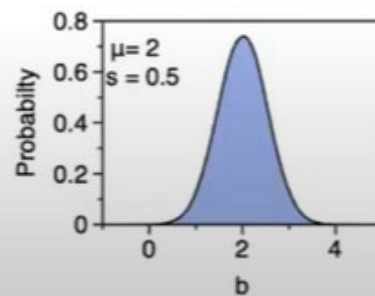
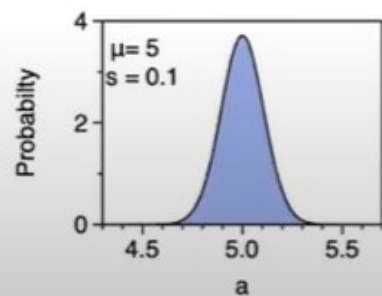

Benodigde weerstands capaciteit (2)

Naris: Monte Carlo simulatie (2)

Voorbeeld: twee verschillende risico's (a en b) met een eigen kans en gevolg.
Op basis van 100.000 trekkingen ontstaat er een nieuwe verdeling. Als we 95% van de scenario's willen afdekken (P95) moeten we een waarde van 14,1 aanhouden.

$$a \times b = c$$

Benodigde weerstands capaciteit (3)

Paragraaf weerstandsvermogen programmabegroting 2025

Risicoprofiel: 148 risico's geïdentificeerd, waarvan 103 met financiële impact

Totaal bedrag risico's: € 192,5 miljoen

Bij verschillende zekerheidsniveaus is de benodigde weerstandscapaciteit berekend.

Provincie gaat uit van een zekerheid van 90%

Benodigde weerstandscapaciteit € 22,1 miljoen

Percentage zekerheid	Benodigde weerstandscapaciteit
10%	€ 5,0 mln.
25%	€ 7,0 mln.
30%	€ 7,6 mln.
50%	€ 10,7 mln.
75%	€ 16,2 mln.
80%	€ 17,7 mln.
90%	€ 22,1 mln.
95%	€ 26,3 mln.

Beschikbare weerstandscapaciteit (1)

Nota weerstandsvermogen en risicobeheersing 2025

Incidentele en structurele weerstandscapaciteit

Categorie (bedragen x € 1 mln.)	Incidentele weerstandscapaciteit	Structurele weerstandscapaciteit	Berekening van weerstandsvermogen
Saldireserve	X		Nee
Reserve Weerstandsvermogen	X		Ja
Bestemmingsreserve voor afdekken risico's	X		Nee
Verhogen opcenten motorrijtuigenbelasting		X	Nee

Beschikbare weerstandscapaciteit = reserve Weerstandsvermogen

Beschikbare weerstandscapaciteit (2)

Paragraaf weerstandsvermogen programmabegroting 2025

Categorie	Incidentele weerstandscapaciteit	Structurele weerstandscapaciteit
Saldireserve	€ 131,5 mln.	
Reserve Weerstandsvermogen	€ 41,8 mln.	
Verhogen opcenten MRB		€ 101,5 mln.
Totaal	€ 176,5 mln.	€ 101,5 mln.

- Beschikbare weerstandscapaciteit = reserve Weerstandsvermogen

Ratio weerstandsv- ermogen (1)

Berekening ratio:

$$\text{Ratio weerstandsvormogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

- Normtabel Nederlands bureau risicomanagement

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvormogen	Betekenis
A	> 2.0	Uitstekend
B	1,4 - 2.0	Ruim voldoende
C	1,0 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1,0	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Nota weerstandsvormogen en risicobeheersing hanteert kader van Ruim voldoende: 1.4-2.0

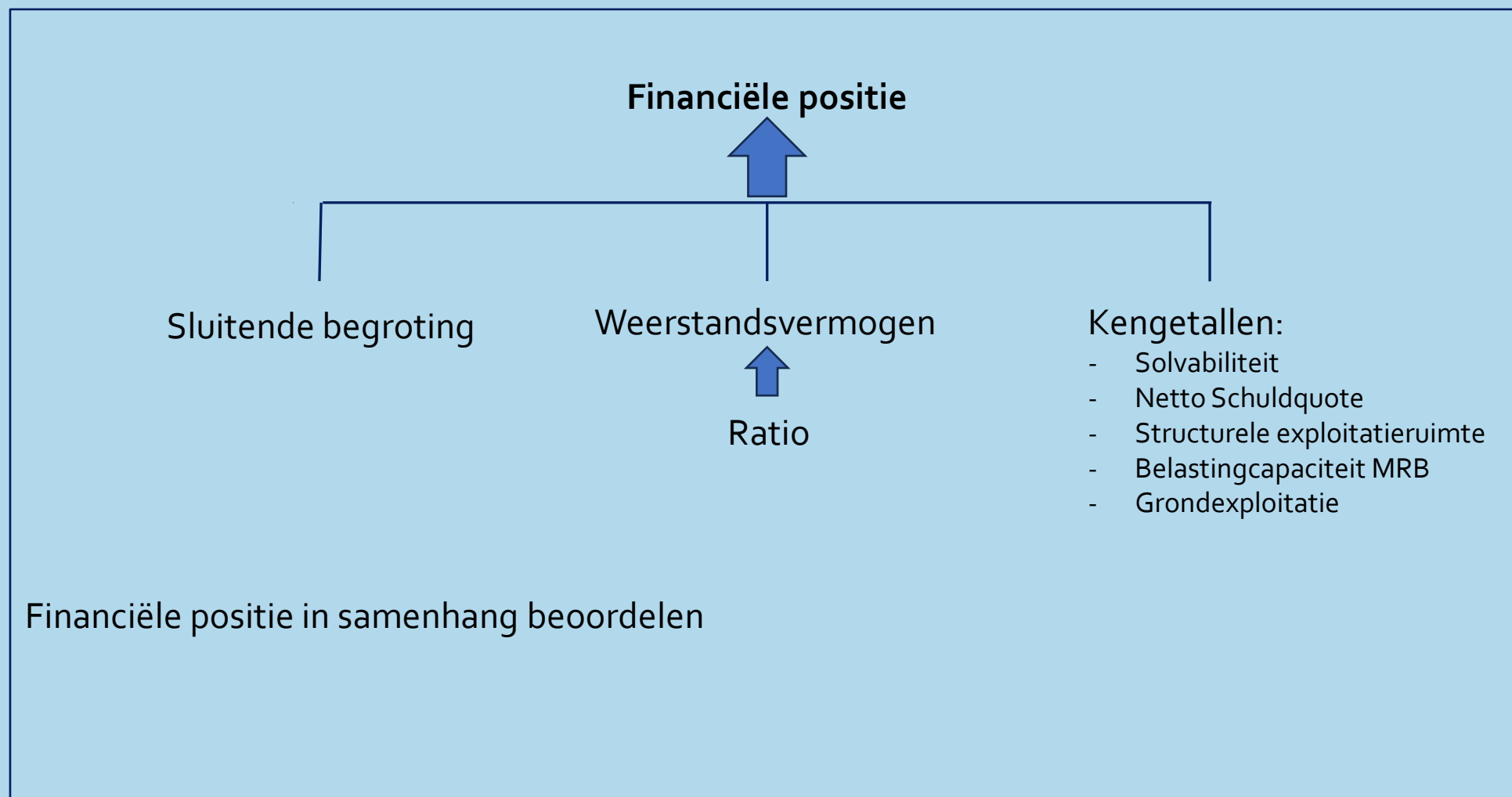
Ratio weerstand- vermogen (2)

Paragraaf weerstandsvermogen programmabegroting 2025

- Beschikbare weerstandscapaciteit € 41,8 miljoen
- Benodigde weerstandscapaciteit € 22,1 miljoen
- Ratio: 41,8 miljoen / 22,1 miljoen = 1,9

Financiële positie (1)

Financiële positie (2)

Paragraaf weerstandsvermogen programmabegroting 2025

Financieel kengetallen		Jaarrekening 2023	Primitieve Begroting 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
A.	Structurele exploitatieruimte	9%	6%	3%	3%	4%	-2%
B.	Solvabiliteitsratio	61%	43%	42%	39%	37%	33%
C1.	Belastingcapaciteit opcenten MRB t.o.v. gemiddelde tarief opcenten MRB van provincies	94%	97%	96%	99%	101%	103%
C2.	Belastingcapaciteit opcenten MRB t.o.v. wettelijk maximum tarief opcenten MRB	67%	59%	61%	62%	64%	65%
D.	Grondexploitatie	4%	5%	3%	4%	2%	3%
E1	Netto schuldquote	42%	82%	81%	87%	87%	95%
E2.	Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte geldleningen	41%	82%	81%	87%	87%	94%
F.	Ratio weerstandsvermogen	2,2	1,7	1,9	1,9	1,9	1,9

Voorstel Nota weerstands- vermogen 2025

Belangrijke kaders uit Nota weerstandsvermogen 2025

- Beschikbare weerstandscapaciteit = reserve Weerstandsvermogen
- Risico's < € 250.000 opvangen binnen programmabudgetten
- Risico's financiële instrumenten gedekt door reserve Risico's financiële instrumenten
- Risico's Hart van de Heuvelrug/Vliegbasis Soesterberg:
 - Specifiek opvangen in grondexploitatie
 - Algemeen opgenomen in benodigd weerstandscapaciteit
- Zekerheidspercentage berekening benodigde weerstandscapaciteit 90%
- Waardering ratio weerstandsvermogen: B-ruim voldoende 1.4 – 2.0

Knoppen voor PS met scenario's

“Eventuele” knoppen

- Benodigde weerstandscapaciteit
 - Zekerheidspercentage 90% vaststellen > Het is nu 90% kan naar 80%
- Weerstandsvermogen berekening aanpassen
 - Ratio lager of hoger vaststellen => door definitie aan te passen van beschikbare weerstandscapaciteit. Dus bijvoorbeeld reserve Weerstandsvermogen + Saldireserve
- Weerstandsvermogen norm aanpassen
 - De norm aan te passen waar de ratio aan moet voldoen => bijvoorbeeld van ruim voldoende naar voldoende

Scenario's: Financiële effecten worden getoond in de infosessie

Scenario 1

Scenario 1 Zekerheidspercentage op 80%

Bron: programmabegroting 2025

Percentage zekerheid	Benodigde weerstandscapaciteit
10%	€ 5,0 mln.
25%	€ 7,0 mln.
30%	€ 7,6 mln.
50%	€ 10,7 mln.
75%	€ 16,2 mln.
80%	€ 17,7 mln.
90%	€ 22,1 mln.
95%	€ 26,3 mln.

Beschikbare weerstandscapaciteit € 41,8 miljoen

Benodigde weerstandscapaciteit € 17,7 miljoen

Ratio 41,8 miljoen/ 17,7 miljoen = 2,4

Norm Ruim voldoende 1,4 -2,0

Gevolg: afroming reserve Weerstandsvermogen tot 2 x benodigd weerstandscapaciteit (€ 41,8-35,4= € 6,4)

Scenario 2

Scenario 2 Weerstandsvermogen berekening aanpassen

Door definitie beschikbare weerstandscapaciteit aan te passen

Bron: Programmabegroting 2025

Variant 1 Reserve Weerstandsvermogen + totale Saldireserve

Reserve Weerstandsvermogen	€ 41,8 miljoen
----------------------------	----------------

Saldireserve	€ 131,7 miljoen
--------------	-----------------

Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 173,5 miljoen
----------------------------------	-----------------

Benodigde weerstandscapaciteit	€ 22,1 miljoen
--------------------------------	----------------

Ratio € 173,5/ € 22,1	7,9
-----------------------	-----

Gevolg: geen aparte reserve Weerstandsvermogen

Scenario 2

Scenario 2 Weerstandsvermogen berekening aanpassen

Door definitie beschikbare weerstandscapaciteit aan te passen

Bron: Programmabegroting 2025

Variant 2 reserve Weerstandsvermogen + € 5 miljoen Saldireserve

Reserve Weerstandsvermogen	€ 41,8 miljoen
Saldireserve	€ 5,0 miljoen
Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 46,8 miljoen

Benodigde weerstandscapaciteit € 22,1 miljoen

Ratio € 46,8/ € 22,1 2,1

Gevolg: afoming reserve Weerstandsvermogen tot 2 x benodigd weerstandscapaciteit (46,8-44,2=€ 2,6)

Scenario 3

Scenario 3 Weerstandsvermogen norm aanpassen

Bijvoorbeeld: van ruim voldoende naar voldoende

Beschikbare weerstandscapaciteit € 41,8 miljoen

Benodigde weerstandscapaciteit € 22,1 miljoen

Ratio 41,8 miljoen/ 22,1 miljoen = 2,1

Norm Voldoende 1,0 -1,4

Gevolg: afoming reserve Weerstandsvermogen tot 1,4
x benodigd weerstandscapaciteit (€ 41,8-30,9= € 10,9)

Afsluiting

Zijn er nog vragen of opmerkingen?